

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 70, став 1. Устава Републике Србије, којим је прописано да се пензијско осигурање уређује законом и у члану 97. тачка 8. Устава Републике Србије, којим је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује систем у области социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ

Разлози за доношење овог закона произлазе из потребе даљег спровођења реформе система пензијског и инвалидског осигурања, започете 2002. године.

У протеклом периоду, односно од почетка примене последњих измена и допуна Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС”, број 85/05), 1. јануара 2006. године, издвојила су се одређена питања од значаја за даље функционисање система пензијског и инвалидског осигурања, и то: услови за стицање права из пензијског и инвалидског осигурања, стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, усклађивање пензије, утврђивање висине права из пензијског и инвалидског осигурања, статус осигураника пољопривредника, увођење војних осигураника у „цивилни” систем пензијског и инвалидског осигурања.

С тим у вези, потребно је имати у виду да се, као и у већини других земаља, систем пензијског и инвалидског осигурања у Србији заснива на текућем финансирању пензија, Pay As You Go (у даљем тексту: PAYG), што значи да сви који раде и остварују приход (осигураници), по принципу обавезности, издвајају кроз доприносе за пензијско и инвалидско осигурање средства за финансирање пензија (корисника). Овај систем настао је у периоду од 1945. до 1970. године, када је старосна структура била повољна (становништво је било младо, тако да је било релативно много запослених и релативно мало корисника права), па је, сходно томе, у PAYG системе, а међу њима и код нас, било уграђено много повољнијих (издашних) решења везано за услове пензионисања, висину пензија, социјалну заштиту и сл. Временом, због промењене демографске структуре становништва и опадања нивоа запошљавања овај систем је почео да запада у кризу, тако да низ утврђених права, ни послодавци ни држава, више нису били у могућности да финансирају.

Основни узроци оваквог стања били су:

- општа економска ситуација у земљи (криза настала деведесетих година);
- неплаћање доприноса;
- раст незапослености;
- неповољна демографска ситуација;
- продужење животног века становништва;
- решавање проблема вишкова радне снаге кроз пензионисање;
- неоправдано повољни критеријуми за одлазак у пензију;
- злоупотребе при остваривању права на инвалидску пензију

Дакле, присутни проблеми демографске и посебно економске природе, који су настали још од средине 80-их година, и даље се усложњавали у деведесетим годинама, захтевали су стална прилагођавања система пензијског и инвалидског осигурања, и то на више начина.

1) У 90-им годинама проблеми су превазилажени:

- кашњењем у исплати пензија,
- лимитирањем износа пензија за период април 1994 - јул 1995. године, тако да су корисницима пензија исплаћиване мање пензије од пензија које би им припадале према одредбама закона, чиме је створен "велики дуг", који је исплаћен пензионерима у периоду од децембра 2002. до јуна 2006. године,
 - исплатом пензија у износу нижем од аконтација пензија, чиме је створен тзв. "мали дуг", који је исплаћиван у боновима за електричну енергију,
 - исплатом пензија за мај, јун и јул 1999. године потврдом за утрошену електричну енергију и др.

2) Због свих наведених проблема у систему пензијског и инвалидског осигурања, Влада је започела реформу система пензијског и инвалидског осигурања 2002. године, изменом Савезног закона о пензијском и инвалидском осигурању, и то:

- променом начина усклађивања пензија, напуштањем зарада као јединог параметра за усклађивање и увођењем, поред зарада и трошкова живота као параметра за усклађивање пензија (пензија се од тада квартално усклађује од 1. јануара, 1. априла, 1. јула и 1. октобра текуће године, на основу статистичких података, са кретањем трошкова живота и просечне зараде запослених на територији Републике у претходном кварталу, уместо месечно са кретањем зараде);
- једнократним повећањем старосне границе од три године, тако да износи 63 године живота за мушкарце и 58 година живота за жене (уместо раније старосне границе за мушкарце 60 година, а за жене 58 година живота);
- утврђивањем једне најниже пензије, уместо дотадашњих 5 категорија најнижих пензија које су зависиле од дужине пензијског стажа, и др.

3) У 2003. години реформа је настављена доношењем новог Републичког закона, а који је утврдио:

- нов начин обрачуна пензија, којим је равномерније распоређен терет између обвезника, чиме је успостављена чвршћа повезаност између висине пензије и уплаћиваних доприноса и елиминисано је преливање ка онима који остваре изразит напредак у каријери или изразито већу плату у само једном делу своје радне историје. Такође, новим методом обрачуна пензија (метод "личног бода"), који се показао као подстицајан и важан и у борби против сиве економије, јер повећава значај висине уплаћених доприноса, прецизније је утврђена разлика у висини пензије у зависности од дужине стажа, а за стаж преко 40 година повећава износ пензије;
- укидање права по основу преостале радне способности (инвалиди рада III категорије) и рестриктивно дефинисао појам инвалидности, тако да инвалидност постоји само кад код осигураника настане потпуни губитак радне способности за било који посао;
- задржао одређени ниво права за затечене кориснике права по основу II и III категорије инвалидности, односно преостале радне способности. При томе су задржана права затечених корисника, с једне стране, превођењем тих накнада у специфичан вид накнаде у износу од 50% инвалидске пензије, која би им припала према одредбама

закона, а с друге стране затечени корисници по основу преостале радне способности ово право на 50% инвалидске пензије могли су користити најдуже до 2008. године, уколико им независно од њихове воље престане својство запосленог, а наредним изменама тај рок је укинут;

- проширењем обухвата обавезно осигураних лица, тако што су обавезним пензијским и инвалидским осигурањем обухваћена и лица која обављају послове по основу ауторског уговора, као и послове по основу других уговора, код којих за извршен посао остварују накнаду, и др.

4) Реформа се наставља и у 2005. години када су донете измене и допуне Закона о пензијском и инвалидском осигурању, и то:

- поступним подизањем услова за стицање права на старосну и породичну пензију за две године почев од 2008. године до 2011. године (старосна граница се подиже за мушкарце на 65 година живота и за жене на 60 година живота);

- променом начина усклађивања пензија са трошковима живота на територији Републике у претходних дванаест месеци, али поступно у наредне 4 године, као и динамике, тако да се уместо кварталног усклађивања, пензије усклађују два пута годишње и то од 1. априла и 1. октобра текуће године, с тим што се и усклађивање вредности општег бода, као елемента за одређивање висине пензије, врши на исти начин као и усклађивање пензије.

Неспорно је, да су предузете мере у претходним годинама, дале одређене резултате и на дужи рок утицале на финансијску стабилизацију система и стварање услова за наставак реформи, при чему треба имати у виду да би финансијски показатељи били далеко неповољнији да нису предузете мере од 2002; 2003. и 2005. године.

На основу свега изнетог, произлази да су се досада предузете мере, и поред одређених позитивних ефеката, показале недовољним за трајно превазилажење проблема чије решавање је од значаја за даље функционисање система пензијског и инвалидског осигурања, а што указује на нужност даљег реформисања система пензијског и инвалидског осигурања у Србији, и сагласно томе, потребу измена и допуна Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС”, бр. 34/03, 64/04, 84/04, 85/05, 5/09 и 107/09).

С обзиром на наведено, предложеним изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању обухваћени су:

1. Услови за стицање прва на старосну пензију, односно поступно подизање услова за стицање права на старосну пензију, 35 година стажа осигурања (жене), односно 40 година (мушкарци) и најмање 53 године живота. Наиме, старосна граница и услов у погледу година стажа осигурања ће се поступно подићи за пет година, од 2011. до 2022. године.

2. Подизање услова за стицање права на породичну пензију, на тај начин што ће се старосна граница, подићи поступно за три године, почев од 2012. године.

3. Предложена измена за осигуранике којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, у смислу промене услова у погледу потребних година проведених на радном месту, односно послу за снижавање старосне границе, као и постепеног повећања опште старосне границе са 53 на 55 година живота, с тим што је за осигуранике који раде на најтежим пословима, задржана погодност да се старосна граница може снижавати највише до 50 година живота, али под условом да су на тим радним местима, односно пословима ефективно остварили најмање 2/3 стажа осигурања.

4. Промена начина усклађивања пензије, тако што ће од октобра 2012. године, пензије бити усклађиване сваких шест месеци (сваког априла и октобра), на основу индекса потрошачких цена из претходних шест месеци. Додатно, сваког априла почевши од априла 2013. године, пензије ће бити повећаване за додатну вредност стварне стопе раста БДП у претходној години која прелази 4%.

У априлу 2011. године и априлу 2012. године пензије ће бити усклађене са индексом потрошачких цена у претходних шест месеци, увећан за половину реалне стопе раста бруто друштвеног производа у претходној години (уколико је позитиван раст). Додатно, пензије ће бити усклађиване у октобру 2011. године, на основу индекса потрошачких цена из претходних шест месеци. Ово подразумева, да ће се пензије у овом периоду усклађивати као и зараде у јавном сектору.

5. Ванредно усклађивање најнижих пензија у осигурању запослених и осигурању самосталних делатности, од 1. јануара 2011. године и утврђивање најнижег износа старосне пензије за осигуранике пољопривреднике у износу од 9.000 динара на дан 1. јануара 2011. године, а који се даље усклађује на начин на који се ускађују пензије.

6. Поновно увођење у систем пензијског и инвалидског осигурања новчане накнаде за помоћ и негу другог лица, као једног од права из пензијског и инвалидског осигурања (поред права за случај старости, права за случај инвалидности, права за случај смрти и права за случај телесног оштећења).

7. Предлаже се смањење личног коефицијента приликом утврђивања највишег износа пензије, а у циљу смањивања разлике између износа највише пензије и износа других пензија, по принципу солидарности.

8. Промена у делу који се односи на статус осигураника пољопривредника.

9. Увођење војних осигураника у систем пензијског и инвалидског осигурања.

10. Овим изменама Закона, такође се отклањају и техничке грешке у постојећем Закону, као и прецизније дефинисање појединих одредаба у циљу превазилажења практичних проблема.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Уз чл. 1, 10, 19, 20, 22, 23, 29, 71, 73, 74. и чл. 77. до 81.

Наведене одредбе односе се на професионална војна лица и на одређене категорије осигураника којима се, због тежине и опасности послова које обављају, стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, па из тог разлога право на пензију могу остварити под посебним условима.

До сада је пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника био уређен прописима о Војсци, с тим што је само питање усклађивања пензија на основу прописа о Војсци, почев од 2008. године уређено на исти начин као и усклађивање цивилних пензија. Како је чланом 13. Закона о министарствима („Службени гласник РС”, број 43/07), Министарство рада и социјалне политике, надлежно за комплетно пензијско и инвалидско осигурање (и војних осигураника), предложене су одговарајуће измене у циљу укључивања војних осигураника и корисника у постојећи систем пензијског и инвалидског осигурања, и то од 1. јануара 2011. године у односу на спровођење пензијског и инвалидског осигурања (послови спровођења обављаће се у Републичком

фонду за пензијско и инвљидско осигурање- у даљем тексту: Фонд), а од 1. јануара 2012. године у односу на услове за стицање права. С тим у вези, предложено је да се, сагласно прописима о Војсци, професионална војна лица дефинишу као осигураници запослени, као и да имају статус осигураника, који раде на пословима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем и који могу под посебним условима остварити право на пензију. Такође, проширена је и дефиниција инвалидности, тако да инвалидност постоји кад код професионалног војног лица настане потпуни губитак радне способности за професионалну војну службу због промена у здравственом стању проузрокованих повредом на раду, професионалном болешћу, повредом ван рада или болешћу, које се не могу отклонити лечењем или медицинском рехабилитацијом. Тако је у погледу услова за стицање права из пензијског и инвљидског осигурања и одређивање висине права, предложено да се на ову категорију осигураника до 31. децембра 2011. године примењују одговарајуће одредбе Закона о Војсци Југославије („Службени лист СРЈ” бр.43/94, 28/096, 44/99, 74/99, 3/02 и 37/02 и „Службени лист СЦГ”, бр.7/05 и 44/05), и Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09), изузев одредбе члана 192. став 1. Закона о Војсци Србије која се односи на могућност престанка службе и пре испуњења општих услова за стицање права на старосну пензију под одређеним условима, а која ће се примењивати до 31. децембра 2013. године.

Такође, предложено је да се и за одређене категорије осигураника, као што су полицијски службеници, запослени у Министарству спољних послова, који раде на пословима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, припадници Безбедносно-информативне агенције и др. измене услови за стицање права на старосну пензију у случају престанка запослења са правом на пензију пре испуњења општих услова. Наиме, у овом случају предложене измене, односе се на подизање старосне границе, са 53 на 55 година живота, повећање потребних година стажа осигурања, са 20 на 25 година стажа осигурања, као и повећање потребног броја година стажа осигурања проведених на тим радним местима, са 10 на 15 година. Међутим, предлаже се да наведено повећање година живота и стажа осигурања буде постепено од 2011. до 2021. године. Изузетно од наведеног, предложено је да полицијски службеници-припадници специјалних јединица полиције и припадници Безбедносно-информативне агенције који раде на посебно сложеним, специфичним пословима, стичу право на старосну пензију кад наврше најмање 53 године живота и 20 година ефективно проведених на тим радним местима.

Поред тога, предложеним изменама, одређеним категоријама осигураника обухваћени су и остали полицијски службеници и припадници Безбедносно-информативне агенције, који раде на радним местима, односно пословима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем. Наиме, предложено је да осигураник из наведене категорије, коме престане запослење с правом на пензију пре испуњења општих услова из члана 19. Закона о пензијском и инвљидском осигурању, стиче право на старосну пензију, ако је у наведеном органу навршио најмање 60 година живота и 25 година стажа осигурања, од чега најмање 15 година ефективно проведених на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, такође постепено од 2011. до 2021. године.

Такође, у погледу утврђивања висине права из пензијског и инвљидског осигурања за запослене у Министарству унутрашњих послова, Безбедносно-информативној агенцији, цивилном лицу на служби у војсци и професионалном војном

лицу, предложено је да се за израчунавање годишњег личног коефицијента не узима период од 1. јануара 1970. године, већ период од 1. јануара 1996. године. Предлаже се да примена наведене одредбе буде од 1. јануара 2010. године, за све запослене у Министарству унутрашњих послова и Безбедносно-информативној агенцији (ретроактивно), како би били у истом положају као и корисници који ће то право остварити од 1. јануара 2011. године.

Уз члан 2.

Овом изменом прецизира се шта се сматра радом осигураника, који својство осигураника самосталних делатности имају као оснивачи, односно чланови привредних друштава.

Уз члан 3. и 6б.

Овом изменом предлаже се промена досадашње дефиниције обавезно осигураног лица по основу бављења пољопривредном делатношћу, тако да су обавезно осигурани сви пољопривредници, а не само носилац пољопривредног домаћинства, односно најмање један члан домаћинства, како је утврђено постојећом одредбом Закона.

Поред тога, поред пољопривредног домаћинства и мешовитог домаћинства, наведеним одредбама утврђено је и шта се сматра пољопривредним газдинством, а прецизиран је и статус: пољопривредника који су до дана почетка примене овог закона стекли, односно којима је утврђено својство осигураника, пољопривредника који нису стекли својство осигураника до дана ступања на снагу овог закона, као и осигураника којима престане својство осигураника по основу запослења, односно обављања самосталне делатности, после ступања на снагу овог закона.

Уз члан 4.

Имајући у виду специфичност привремених и повремених, као и уговорених послова, овом изменом предложено је да се стицање односно престанак својства осигураника, који обављају ове послове, изузетно утврди према утврђеном стажу осигурања. Из истих разлога предлаже се да својство осигураника пољопривредника, може престати и са даном испуњења услова за стицање права на пензију, у складу са законом.

Уз члан 5.

Предложеном изменом прецизирано је да се могућност укључивања у обавезно осигурање, не односи на корисника пензије.

Уз члан 6.

Предложеном изменом извршено је усклађивање са прописима који регулишу област добровољног пензијског и инвалидског осигурања.

Уз чл. 7, 18, 25, 30, 32, 34, 37, 38, 45, 47. и 63.

Овим изменама новчана накнада за помоћ и негу другог лица поново се уводи као једно од права из пензијског и инвалидског осигурања и ближе се утврђује ко и под којим условима може да оствари ово право, с тим што се висина накнаде задржава на

нивоу затечених корисника. Иначе ово право је и до сада остваривано у Фонду, с тим што се налазило у прелазним одредбама закона.

Уз члан 8. и члан 67.

Овом изменом предложено је да се потребан минималан стаж осигурања за осигураника жену повећа са 35 на 38 година, али постепено за четири месеца на годишњем нивоу, и то почев од 2011. године, закључно са 2019. годином. Такође, када је неопходан услов тзв. „пун стаж”, постепено се повећава и минимална старосна граница, и за осигураника жену и за осигураника мушкарца, са 53 на 58 година живота, такође постепено почев од 2011. године, закључно са 2022. годином.

Уз члан 9. и члан 68.

Предложена измена односи се на осигуранике којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, у смислу повећања услова у погледу потребних година проведених на радном месту, односно послу, за снижавање старосне границе, као и постепеног повећања старосне границе са 53 на 55 година живота, с тим што је за осигуранике који раде на најтежим пословима, задржана погодност да се старосна граница може снижавати највише до 50 година живота, под условом да су на тим радним местима, односно пословима, ефективно радили најмање 2/3 стажа осигурања.

Уз члан 11.

Предложеном изменом прецизира се да право на породичну пензију могу остварити и чланови породице умрлог осигураника који је испунио услове за старосну пензију.

Уз члан 12.

У циљу спречавања злоупотреба, које се јављају у пракси, закључивањем брака у циљу остваривања права на породичну пензију, предлаже се да брачни друг може стећи право на породичну пензију, ако је у тренутку закључења брака, умрли осигураник, односно корисник права навршио године живота из члана 19. тачка 1) Закона о пензијском и инвалидском осигурању, под условом да имају заједничко дете, или ако је брак трајао најмање две године.

Уз чл. 13. до 14. и чл. 69 и чл. 70

Овим изменама повећава се за три године старосна граница за стицање права на породичну пензију, сагласно повећању старосне границе за стицање права на старосну пензију, и то постепено, по пола године на годишњем нивоу, почев од 2012. закључно са 2016. годином, тако да за удову износи 53, а за удовца 58 година живота.

Уз члан 15.

Предложеним изменама извршено је усаглашавање са прописима о високом образовању, а у односу на трајање студија утврђено тим прописима.

Уз члан 16.

Овом одредбом, када је издржавање услов за стицање права на породичну пензију, прецизира се да се приходима не сматрају ни материјално обезбеђење, као ни породична пензија остварена по другом родитељу.

Уз члан 17.

Предложеном изменом извршено је термилошко прецизирање постојеће одредбе.

Уз члан 21.

Предложена измена односи се на регулисање услова за утврђивање стажа осигурања за време за које је осигураник самосталних делатности привремено обуставио обављање делатности.

Уз члан 23.

Овом одредбом предлаже се поступање Фонда приликом одређивања висине старосне пензије, у вези са утврђивањем личног коефицијента осигуранику који нема ни једну годину осигурања, односно осигуранику за кога у матичној евиденцији Фонда нису утврђени подаци о заради, накнади зараде, односно основици осигурања за поједине календарске године.

Уз члан 24. и члан 72.

Овом изменом утврђује се постепено смањивање процента увећања навршеног стажа осигурања, за одређивање висине старосне и инвалидске пензије, за осигураника жену, са 15% на 6%, почев од 2011. године, закључно са 2018. годином.

Уз члан 26.

С обзиром да 2011. године престаје примена одредбе члана 76. став 4. Закона, којом је утврђена могућност ванредног усклађивања најнижег износа пензије за осигуранике запослене и осигуранике самосталних делатности, овом одредбом предлаже се ванредно ускађивање ове пензије од 1. јануара 2011. години, за проценат којим се обезбеђује да учешће најнижег износа пензије за јануар 2011. године, у просечној заради без пореза и доприноса, која је исплаћена у 2010. години, буде веће за један процентни поен.

Предлаже се да најнижи износ старосне, односно инвалидске пензије за осигуранике пољопривреднике буде у износу од 9.000 динара. Поред тога, спречавају се злоупотребе везане за остваривање права на најнижи износ пензије, с обзиром да је најнижа пензија у осигурању пољопривредника, нижа у односу на износ који се остварује у осигурању запослених и осигурању самосталних делатности.

Уз члан 27.

Имајући у виду заштитни карактер института најниже пензије, овом изменом обезбеђује се равноправни положај осигураника који је остварио право на пензију по домаћим прописима у односу на осигураника који је остварио инострани део пензије према међународним уговорима. Поред тога, утврђено је прецизирање приликом прерачуна иностраног дела пензије.

Уз члан 28.

Предложеном изменом смањује се лични коефицијент приликом утврђивања највишег износа пензије, а у циљу смањивања диспропорције између износа највише и износа других пензија.

Уз члан 31. и члан 75

Овим члановима предлаже се промена начина усклађивања пензија, тако што ће се од октобра 2012. године, пензије усклађивати сваких шест месеци (сваког априла и октобра) на основу индекса потрошачких цена из претходних шест месеци. Додатно, сваког априла почевши од априла 2013. године пензије ће бити повећаване за додатну вредност стварне стопе раста БДП у претходној години која прелази 4%.

У априлу 2011. године и априлу 2012. године пензије бити усклађене са индексом потрошачких цена у претходних шест месеци увећан за половину реалне стопе раста бруто друштвеног производа у претходној години (уколико је позитиван раст). Додатно, пензије ће бити усклађиване у октобру 2011. на основу индекса потрошачких цена из претходних шест месеци. Предложени начин значи да ће се пензије у овом периоду усклађивати као и зараде у јавном сектору.

Уз члан 33. и члан 41.

Овим члановима предлаже се прецизније дефинисање остваривања права на старосну пензију, с обзиром на проблеме присутне у пракси. С тим у вези предложено је брисање одредбе члана 107. Закона која је до сада регулисала то питање.

Уз члан 35.

Предложеном одредбом утврђено је да приликом покретања поступка за остваривање права по основу инвалидност, неће бити потребна сагласност лекарске комисије у здравственој установи, што се предлаже из разлога смањења трошкова Фонда према лекарским комисијама у здравственим установама.

Уз члан 36.

Предложеном одредбом утврђује се поступање Фонда у вези са обавезом исплате накнаде зараде због привремене спречености за рад осигураника, који, у току привремене спречености за рад, поднесе захтев за покретање поступка за остваривање права по основу инвалидности, а уколико се утврди потпуни губитак радне способности.

Уз члан 39.

Предложеном изменом извршено је усклађивање са прописима који се односе на правила поступка у управном спору.

Уз члан 40.

Предложеним изменама члана 106. Закона извршено је термилолошко усаглашавање те одредбе, сагласно прописима о уређењу судова.

Уз члан 42.

Предложеном одредбом, у оквиру члана 108. који регулише питање исплате пензија и новчаних накнада, прецизирају се права и обавезе корисника пензије с тим у вези, а у циљу обезбеђивања несметаног коришћења права и спречавања евентуалних злоупотреба.

Уз члан 43.

Наведеним чланом дефинише се да се исплата новчаних давања врши корисницима права на територији Републике Србије, а узимајући у обзир чињеницу примене Споразума о социјалном осигурању са Републиком Црном Гором.

Уз члан 44.

Предложеним изменама члана 117. Закона извршено је неопходно прилагођавање потребама праксе када је реч о корисницима породичне пензије, односно отклањања проблема уочених у пракси. Наиме, с обзиром на иначе мале износе породичних пензија, дефинисани су случајеви када се општа одредба о обустави исплате породичне пензије кориснику који стекне својство осигураника не примењује, а имајући у виду врсту ангажовања корисника ове пензије и висину тако остварених прихода.

Уз члан 46.

Предложеном одредбом извршено је прецизирање у односу на важећу одредбу, у погледу исплате пензије корисницима у иностранству.

Уз члан 48. и 55.

Предложеним изменама, вођење матичне евиденције и чување података прилагођава се савременим технологијама и начинима комуникације.

Уз члан 49.

Предлаже се измена одредбе члана 131. Закона предлаже се јер од 1. јануара 2008. године, постоји један Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, па је потребно да, уместо ознаке фонда, постоји ознака категорије осигураника.

Уз члан 50.

Наведеним одредбама, предлаже се обавеза органа надлежног за вођење регистра привредних субјеката за пријаву на осигурање и одјаву осигурања и за лица која су оснивачи, односно чланови привредних друштава у складу са законом. Такође, проширује се и додатно дефинише улога Фонда у односу на осигуранике који су сами обвезници плаћања доприноса, тако да Фонд по службеној дужности сачињава пријаву свих потребних података за матичну евиденцију за ове осигуранике, укључујући и податке о мировању својства осигураника пољопривредника, и утврђеним периодима мировања осигурања, и води посебну евиденцију о уплати доприноса по основу уговорене накнаде, односно накнаде по основу уговора о допунском раду.

Уз члан 51.

Овом одредбом даје се могућност да Фонд сачини пријаву на осигурање, у случају када је не може поднети обвезник подношења пријаве.

Уз члан 52.

Овом одредбом допуњује се постојећа одредба, тиме што се прописује да се, осим на начин утврђен Законом, својство осигураника може утврдити и на начин утврђен општим актом Фонда на који сагласност даје Влада, што је у складу са Законом о доприносима за обавезно социјално осигурање.

Уз члан 53.

С обзиром да је орган за вођење пољопривредних газдинстава утврђен као надлежни орган за осигуранике пољопривреднике, овом одредбом предлаже се да се пријава података за матичну евиденцију подноси Фонду према седишту органа надлежног за вођење регистра пољопривредних газдинстава.

Уз члан 54.

Изменом у члану 144. Закона предложено је да се пријаве, одјаве и промене података достављају у року од три, уместо у року од осам дана. Овај рок је предложен на интервенцију инспекције рада, из разлога што сада важећи рок од осам дана отежава ефикасну контролу, а у циљу спречавања рада на црно и других злоупотреба. Поред тога овај рок ће се примењивати и према Закону о Централном регистру обавезног социјалног осигурања, када се успоставе технички услови за почетак његовог рада.

Уз члан 56. и члан 57.

Предложене измене односе се на прецизирање надлежности Управног одбора и Надзорног одбора Фонда, а у циљу усаглашавања са Законом о буџетском систему, Уредбом о буџетском рачуноводству и Правилником о стандардном класификационом оквиру и Контном плану за буџетски систем.

Уз члан 58.

Предложеном изменом, прецизира се структура средстава Фонда, тако да иста чине и средства која се издвајају из буџета Републике, а што се предлаже с обзиром на повећање обавеза насталих у вези са исплатом пензија.

Уз члан 59.

Овом одредбом предлаже се да се средства за пензијско и инвалидско осигурање користе, између осталог, за текуће расходе, издатке за нефинансијску имовину и отплату главнице и набавку финансијске имовине.

Уз члан 60.

Предложеном одредбом боље се дефинише накнада штете у случају преплаћеног износа пензије, или других новчаних давања из пензијског и инвалидског осигурања.

Уз чл. 61. до 62.

У вези са остваривањем права из члана 223. Закона, предложеним одредбама термилошки се прецизира престанак својства осигураника, с обзиром на модалитете утврђене прописима о раду, стечају и др.

Уз члан 64.

Предложеном изменом извршена је допуна у погледу врсте помагала за чију набавку се обезбеђују потребна средства, тако да се исто односи, поред репродуктора и Брајеве писаће машине, и на савремена електронска односно дигитална помагала.

Уз члан 65.

Имајући у виду да се од 1. јануара 2008. године примењује Споразум између Републике Србије и Републике Црне Горе о социјалном осигурању, предложено је брисање одредбе члана 258. Закона.

Уз члан 76.

Овом одредбом пружа се могућност да се у одређеном периоду, односно у року од пет година од дана ступања на снагу овог закона, могу по праву надзора укинути решења којима су, до дана ступања на снагу овог закона, призната права из пензијског и инвалидског осигурања или којима је утврђен пензијски стаж, ако је њима очигледно повређен материјални закон. Поред тога, предложено је да се у наведеном периоду могу преиспитати и налази и мишљења органа вештачења на основу којих су, до дана ступања на снагу овог закона, призната права из пензијског и инвалидског осигурања по основу инвалидности.

Уз члан 82.

Овом одредбом предлаже се да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а да ће се примењивати од 1. јануара 2011. године, изузев одредаба чл. 1, 10, 19, 20, 22, 24. и 29. овог закона и члана 68. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, које се односе на професионална војна лица, које се примењују почев од 1. јануара 2012. године.

IV ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна додатна финансијска средства. Предложеним одредбама, гледано дугорочно, обезбедиће се убудуће финансијски одрживији систем.

V ОПШТИ ИНТЕРЕС ЗА ПОВРАТНО ДЕЈСТВО ОДРЕДБЕ ЗАКОНА

Чланом 74. Нацрта закона предвиђено је да се у односу на све запослене у Министарству унутрашњих послова и Безбедносно-информативној агенцији, члан 29. Нацрта закона, примењује од 1. јануара 2010. године.

У члану 196. Устава Републике Србије, утврђено је да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, с тим да могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози, утврђени приликом њиховог доношења.

С обзиром да се у погледу одређивања висине права из пензијског и инвалиског осигурања одредба члана 79. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, до сада примењивала само на одређене категорије осигураника из члана 43. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, односно само на овлашћена службена лица у смислу прописа о вршењу унутрашњих послова и припаднике Безбедносно-информативне агенције, уколико се члан 74. Нацрта закона не би примењивао од 1. јануара 2010. године и за остале запослене у Министарству унутрашњих послова и Безбедносно-информативној агенцији, ти осигураници који су право на пензију остварили или остварују у периоду од 1. јануара 2010. до дана ступања закона на снагу, били би у неповољнијем положају јер би се њима обрачун пензије вршио на неповољнији начин. Према томе, применом члана 74. Нацрта закона од 1. јануара 2010. године обезбеђује се да сви запослени у Министарству унутрашњих послова и Безбедносно-информативној агенцији буду у једнаком правном положају, односно да право на обрачун пензије остваре под истим условима.